יב: המקנא פרק ראשון סוטה

בשבילי נצלתם כולכם. תימה מדרבה בשבילו נגזרו הגזירות שרצו אלטגגיני פרעה יש לומר הוא היה הרצאתן המושלך ליאור וגזירה לאשורה אם כן הוא והמתן אותו לא בשבילו היתה אלא משום ולחם בנו ודרך מנשים להלחם: סרש

אגם כדכתיב [1]קנה וסוף קמלו ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מלמד שירדה לרחוץ מגלולי אביה וכן הוא אומר [2]אם רחץ ה' את צואת בנות ציון וגו' ונערותיה הולכות וגו' א"ר יוחנן אין הליכה זו אלא לשון מיתה וכן הוא אומר [3]הנה אנכי הולך למות [4]ותרא את התיבה בתוך הסוף כיון דחזו דקא [5] בעו לאצולי למשה אמרו לה גבירתנו מנהגו של עולם מלך בשר ודם גוזר גזירה אם כל העולם כולו אין מקיימין אותה בניו ובני ביתו מקיימין אותה ואת עוברת על גזירת אביך בא גבריאל וחבטן בקרקע ותשלח את אמתה ותקחה ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר ידה וחד אמר שפחתה מ"ד ידה דכתיב אמתה ומ"ד שפחתה מדלא כתיב ידה ולמ"ד שפחתה הא אמרת בא גבריאל וחבטן בקרקע דשייר לה חדא דלאו אורחא דבת מלכא למיקם לחודה ולמאן דאמר ידה ליכתוב ידה הא קמ"ל דאישתרבב אישתרבובי [6]דאמר מר וכן אתה מוצא באמתה של בת פרעה וכן אתה מוצא בשיני רשעים דכתיב [5]שני רשעים שברת [6]ואמר ריש לקיש אל תיקרי שברת אלא שריבבתה ותפתח ותראהו את הילד ותרא מיבעי ליה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה שכינה עמו והנה נער בכה קרי ליה ילד וקרי ליה נער תנא הוא ילד וקולו כנער דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה [6]א"כ עשיתו למשה רבינו בעל מום אלא מלמד שעשתה לו אמו חופת נעורים בתיבה אמרה שמא לא אזכה לחופתו ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה מנא ידעה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה אותו מהול זה א"ר יוחנן מלמד שנתנבאה שלא מדעתה זה נופל ואין אחר נופל והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב [6]וכי יאמרו אליכם דרשו אל האובות ואל הידעונים המצפצפים והמהגים צופין ואינם יודעין מה צופין מהגים ואינן יודעים מה מהגים ראו שמושיען של ישראל במים הוא לוקה עמדו וגזרו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו כיון דשדיוה למשה אמרו תו לא חזינן כי ההוא סימנא בטלו לגזירתייהו והם אינן יודעין שעל מי מריבה הוא לוקה והיינו דאמר [7]רבי חמא ברבי חנינא מאי דכתיב [7]המה מי מריבה אשר רבו המה שראו איצטגגיני פרעה וטעו והיינו דקאמר משה [8]שש מאות אלף רגלי וגו' אמר להן משה לישראל בשבילי נצלתם כולכם ר' חנינא בר פפא אמר אותו היום עשרים ואחד בניסן היה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מי שעתיד לומר שירה על הים ביום זה ילקה ביום זה רבי אחא בר חנינא אמר אותו היום ששה בסיון היה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה ילקה ביום זה בשלמא למ"ד בששה בסיון משכחת לה ג' ירחי [8]דאמר מר בשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד משה ומשבעה באדר ועד ששה בסיון תלתא ירחי אלא למ"ד בעשרים ואחד בניסן היכי משכחת לה אותה שנה מעוברת היתה רובו של ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות ומאי שנא מעבריות מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולן ולא ינק [9]אמר פה שעתיד לדבר עם השכינה יינק דבר טמא והיינו דכתיב [9]את מי יורה דעה וגו' למי יורה דעה ולמי יבין שמועה לגמולי מחלב ולעתיקי משדים ותאמר לה בת פרעה לכי [10] וגו' א"ר אלעזר מלמד שהלכה בזריזות כעלמה ר' שמואל בר נחמני אמר העלמה שהעלימה את דבריה ותאמר לה בת פרעה הילכי את הילד הזה אמר רבי חמא בר' חנינא מתנבאה ואינה יודעת מה מתנבאה הילכי הא שליכי ואני אתן את שכרך א"ר חמא בר' חנינא לא דיין לצדיקים שמחזירין להן אבידתן אלא שנותנין להן שכרן [10]ותקח מרים הנביאה אחות אהרן וגו' [11]אחות אהרן ולא אחות משה אמר רב עמרם אמר רב ואמרי לה אמר רב נחמן אמר רב מלמד שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת

את אמו: הילכי אם הילד. הרי לך שליך: שהיפה מסנגאה כשהיא אחות אהרן. עד שלא נולד משה והיינו הנביאה אחות אהרן: מאי

תורה אור השלם

1. וְהָאֲגַמִּים נִחֲרוּת דָּלְלוּ וְסוּף קָמֵלוּ: ישעיהו יט ו
2. אִם רָחַץ אֲדֹנָי אֶת צֹאַת בְּנוֹת צִיּוֹן וְאֶת דְּמֵי יְרוּשָׁלִַם יָדִיחַ מִקִּרְבָּהּ בְּרוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ בָּעַר: ישעיהו ד ד
3. וַיֹּאמֶר עִשָּׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה: בראשית כה לב
4. וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל הַיְאֹר וְנַעֲרֹתֶיהָ הֹלְכֹת עַל יַד הַיְאֹר וַתֵּרֶא אֶת הַתֵּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקָּחֵהָ:
שמות ב ה
5. קוֹמָה יֵי הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אֹיְבַי לְחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ: תהלים ג ח
6. וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל הָאֹבֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים וְהַמְהַגִּים הֲלוֹא עַם אֶל אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים:
ישעיהו ח יט
7. הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וַיִּקָּדֵשׁ בָּם: במדבר כ יג
8. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים:
במדבר יא כא
9. אֶת מִי יוֹרֶה דֵעָה וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה גְּמוּלֵי מֵחָלָב עֹתְקֵי מִשָּׁדָיִם:
ישעיהו כח ט
10. וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאנָ כָל הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלֹת: שמות טו כ

מסורת הש"ס

(א) מגילה טו:, (ב) מגילה טו: ובכורות מד:, (ג) [בכורות מד:], (ד) [סנהדרין קא:], (ה) מגילה יג: קדושין לח., (ו) [ל"ל אחר הקב"ה ל"ל בע"ר], (ז) [ל"ל ותלך העלמה אר"ל וכו'], (ח) מגילה יד., (ט) [דף טו: ל], (י) [דף לד:], (כ) [שמות יד], (ל) [דברים לד], (מ) [יהושע לח], (נ) [שם], (ס) [שם ד], (ע) [דברים לא], (פ) [במדבר יא].

הגהות הב"ח

(א) נס' דקא בעת לאצולי: (ב) רש"י ד"ה המצפצפים וכו' שהם אינם אלא מצפצפים כענורים: (ג) ד"ה שיכה וכו' מלרים אחריהם מור:

מוסף רש"י

דאישתרבב כו'. נשתרבבה אמתה אמות הדבה (שמות ב ה), וכן אתה מוצא בשיני רשעים. עוג מלך הבשן נמסכת נדרות פרק הנודר (דף ל:) שעקר הר בת ג' פרסי להשליכו על ישראל ונתנו על ראשו ושלח הקב"ה נמלים וקננוהו ונכנס בנאזרי, הקם לשומעו ונשברבבו שיניו ונפלו ונלפן (מגילה טו:), אלא שריבבתה. לשון אשתרבוני אשתרבוב, ידלי וגלגלי לאמה (ברכות נד:), בשבעה באדר מת. שנאמר (דברים לד) ויקבר אותו בגי מן הירדן בעמק לנגד בית פעור ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה, לא מסה למפרע בשלשים יום נאבלו של משה ושלשה ימים שהיו להם לידה, שנאמר (שם א) הכינו לכם לדה כי בעוד שלשה ימים אתם עוברים וגו', הרי כשבעה באדר מת משה, ובשבעה באדר נולד משה. דכתיב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, היום מלאו ימי ושעותי (מגילה יג:). בשהיא אחות אהרן. ופליגי לא נולד משה (שם יד:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com